

Publicatie in de media (Starnieuws)

Het Universiteitsinstituut Kinderrechten (UK) is een instituut van de Faculteit der Juridische Wetenschappen van de Anton de Kom Universiteit van Suriname

Enkele belangrijke doelstellingen zijn:

- het bevorderen c.q. beoefenen van wetenschappelijk onderzoek over het onderwerp kinderrechten;
- het vergroten van kennis en inzichten omtrent kinderrechten en kindervetgeving onder de studenten en in de samenleving.

Vanaf 1 mei 2025 treedt het nieuw Burgerlijk Wetboek (BW) in werking. Het is van belang om de zaken die vernieuwend werken voor de kinderen van Suriname toe te lichten. In een serie artikelen zal het UK enkele belangrijke onderwerpen toelichten vanuit een kinderrechtenperspectief. In dit artikel worden in het kort enkele vernieuwingen ten aanzien van **de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap (GVV)** in het nieuw BW belicht. Onze dank gaat uit naar student Shyrisa Mohan, die een afstudeeronderzoek deed naar dit onderwerp.

Om niet-erkende kinderen meer rechtszekerheid te bieden, introduceerde de wetgever in het nieuwe BW de GVV. Wat houdt de GVV in? Het biedt de mogelijkheid aan de moeder, het kind of het Bureau voor Familierechtelijke Zaken om het vaderschap van de man via gerechtelijke wegen te laten vaststellen, zelfs na het overlijden van de vader. De GVV maakt het mogelijk dat een kind, wiens vader weigert erkenning te verlenen, via de rechter het vaderschap kan laten vaststellen. Voor deze GVV is de medewerking van de vader niet vereist, hetgeen een aanzienlijke versterking van de rechten van het kind is, in het belang van zijn/haar welzijn en ontwikkeling. Door het grote aantal vaderloze kinderen in Suriname is de GVV van groot maatschappelijk belang.

Mohan onderzocht de toepassing van de GVV aan de hand van een casus: De vader van een 16-jarig niet-erkend meisje - dat wil zeggen een kind dat niet uit een huwelijk is geboren en niet door haar vader is erkend - overleed, waarna zijn nicht als enige erfgename

werd aangewezen. Haar hoop op erkenning en een deel van de nalatenschap vervloog in één klap. Haar situatie weerspiegelt een veelvoorkomend probleem van niet-erkende kinderen in Suriname. Door de huidige wetgeving hebben zij beperkte rechten ten opzichte van erkende kinderen, wat leidt tot juridische en maatschappelijke ongelijkheid.

Een kind kan straks via de rechter laten vaststellen wie de juridische vader is (GVV). Als de rechter daarmee instemt – eventueel na een DNA-test - dan wordt het juridische vaderschap van de man vastgesteld. Er ontstaan familierechtelijke betrekkingen met de vader en de familie van de vader.

De wetgever wil voorkomen dat kinderen uitsluitend om financiële redenen een GVV-procedure starten. Daarom kan een kind niet erven van de vader wanneer de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap pas na diens overlijden wordt verkregen. Er bestaat echter een uitzondering voor jonge kinderen onder de vijf jaar - in deze gevallen prevaleert het belang van het kind. Het 16-jarige meisje uit de casus zal dus niet kunnen erven via de GVV, ondanks haar minderjarigheid en het feit dat ook haar rechten bescherming verdienen. Wanneer de vader nog in leven is, kan het kind daarentegen te allen tijde een verzoek tot GVV met erfrechtelijke gevolgen indienen, zonder leeftijdsbeperking.

Er is geen enkele (morele) reden om de GVV uit de wetgeving te houden. Het huwelijk dient gerespecteerd en door het recht ondersteund te worden, maar niet ten koste van onschuldige buitenhuwelijkse kinderen. Een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap kan diep ingrijpen in het leven van de echtgenote en de binnen het huwelijk geboren kinderen van de verwekker. Dit kan emotioneel zwaar wegen en financiële gevolgen hebben, maar hetzelfde geldt voor een onderhoudsverplichting, die onder het huidige recht al afdwingbaar is.

Ondanks de positieve intenties, bevat artikel 1:207a lid 1 nieuw BW een belangrijke beperking die het doel van de GVV ondermijnt. Dit artikel bepaalt dat, indien de vader overlijdt voordat een verzoek tot GVV is ingesteld, dit geen erfrechtelijke gevolgen heeft, tenzij het verzoek binnen vijf jaar na de geboorte van het kind wordt ingediend. Deze bepaling is volgens student S. Mohan discriminerend en niet in het belang van het kind. Artikel 3 van het Internationaal verdrag inzake de Rechten van het Kind verplicht staten om bij elke beslissing het belang van het kind voorop te stellen. De vijfjarige termijn negeert echter dit principe, omdat veel moeders niet in staat zijn om binnen die periode een actie tot GVV in te stellen. De oorzaken hiervoor zijn uiteenlopend: gebrek aan kennis over hun rechten, economische en sociale obstakels, en het ontbreken van juridische bijstand. De verantwoordelijkheid hiervoor rust niet bij het kind, maar bij de ouders of de juridische en maatschappelijke context waarin zij zich bevinden.

De aanbeveling is om artikel 1:207a lid 1 nieuw BW te herzien door de vijfjarige termijn te verruimen.

Universiteitsinstituut Kinderrechten

